

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

EUROCHAMBRES

Projekt

CHANGE

**Izby Gospodarcze promują Inteligentną Energię
wśród małych i średnich przedsiębiorstw**

**Motywacje i bariery
dla poprawy efektywności energetycznej
w małych i średnich firmach w Polsce**

Warszawa, luty 2010

Intelligent Energy **Europe**

Wyłącznie odpowiedzialność za zawartość opracowania ponoszą autorzy. Niekoniecznie odzwierciedla ona opinię Wspólnot Europejskich. Komisja Europejska nie jest odpowiedzialna za jakikolwiek użytek poczyniony z zawartych tu treści.

Krajowa Izba Gospodarcza

ul. Trębacka 4, 00-074 Warszawa, tel.: +48 (22) 630 9837, faks: +48 (22) 630 9983, www.kig.pl

Wprowadzenie. Informacja o projekcie

Projekt CHANGE pomaga małym i średnim przedsiębiorstwom w optymalizacji zużycia energii poprzez rozwój europejskiej sieci doradczej ulokowanej w izbach przemysłowo-handlowych a w nich stworzenie i prowadzenie konkretnej pomocy dla firm. Projekt bazuje na tradycyjnej roli izb pełniących funkcję punktów pierwszego kontaktu dla lokalnych przedsiębiorców w sprawach dotyczących działalności gospodarczej i dodaje do nich zagadnienia związane z energią.

W sumie około 60 osób z kadr lokalnych lub regionalnych izb gospodarczych w 12-tu krajach UE wzięło udział w szkoleniu i wymianie doświadczeń, aby osiąść podstawową wiedzę z obszaru efektywności energetycznej oraz efektywnego kosztowo wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

Izbowi doradcy ułatwiają przedsiębiorcom dostęp do informacji, organizują warsztaty lub spotkania informacyjne oraz zachęcają do przeprowadzania wstępnego audytu tj. oceny potencjału przedsiębiorstwa w zoptymalizowaniu zużycia energii. Tak więc izbowe punkty informacyjne przyczyniają się do niwelowania luki istniejącej pomiędzy małymi lub średnimi firmami a specjalistycznym rynkiem konsultacji czy nowych technologii.

Podjęte wśród firm we wszystkich 12-tu krajach w ramach tego projektu badanie ma pomóc zidentyfikować istniejące bariery dla działań efektywnościowych w zużyciu energii w przedsiębiorstwach.

Projekt CHANGE trwa 24 miesiące od IX 2008r. do VIII 2010 i jest dofinansowywany z Programu UE Intelligent Energy Europe (IEE) a jego głównym koordynatorem jest Eurochambres - Europejskie Stowarzyszenie Izb Przemysłowo-Handlowych - więcej na stronie projektu <http://www.eurochambres.eu/change>

Badanie. Streszczenie i wnioski

Częścią ambitnego planu "3 x 20" Unii Europejskiej, w tym Polski, aby do roku 2020: - zredukować o 20% emisję gazów cieplarnianych, - o 20% zredukować zużycie energii i o 20% zwiększyć udział energii odnawialnych w konsumpcji energii, jest ograniczenie zużycia energii przy zachowaniu wzrostu gospodarczego i konkurencyjności europejskiej gospodarki. Jest oczywiste, iż **bez aktywnego zaangażowania sektora przedsiębiorstw, i to przedsiębiorstw wszystkich wielkości, nie da się tego ambitnego celu osiągnąć**. Biznes zdaje sobie sprawę z wagi wyzwania, jakim jest przeciwdziałanie zmianom klimatu i polityka energetyczna UE, a zarazem z szans związanych ze zwiększaniem efektywności energetycznej. Jednocześnie światowy kryzys finansowy i gospodarczy, jak i brak wiedzy, informacji czy też brak czasu powodują, iż często szanse te pozostają niewykorzystane.

Aby ocenić i polepszyć stan informowania i świadczenia usług w tematyce energii, przeprowadzone zostało badanie wśród przedsiębiorstw w 12-tu krajach europejskich, biorących udział w projekcie, w tym w Polsce.

Przedstawione zostają tu wyniki i wnioski z badania w Polsce a europejskie rezultaty, dostępne są na stronie głównej projektu www.eurochambres.eu/change :

Wnioski z badania i rekomendacje:

Potrzebna informacja profilowana i adresowana do firm w zależności od wielkości i branży.

Większość firm bez względu na wielkość czy branżę uznaje sprawy energii za ważne, ale małe firmy nie mają możliwości, aby powierzyć je dedykowanej osobie z personelu czy zarządu - generalnie nikt nie odpowiada w nich za sprawy energii. Dlatego potrzebne jest więcej łatwo dostępnej informacji nakierowanej na MŚP i na poszczególne branże.

Audyt energetyczny jako wstępna ocena potencjału oszczędności energii w firmie wymaga promowania, informowania oraz wsparcia finansowego z zewnątrz.

Audyt energetyczny lub konsultacja eksperta są najwyżej cenionymi formami wsparcia pod względem przydatności, ale najrzadziej wykorzystywanymi. Niecałe 7% badanych firm przeprowadziło audyt energetyczny, podczas gdy średnia całego badania wyniosła 25%. W krajach takich jak Austria, Niemcy czy Belgia, gdzie usługa konsultanta ds. energii lub przeprowadzenie audytu ma finansowanie zewnętrzne ze środków publicznych, niemal co druga firma korzystała z takiego audytu.

Promowanie i uświadamianie wagi działań prostych lub nisko nakładowych a przynoszących wymierne efekty.

Świadome firmy w większości i bez względu na branżę podejmują działania skupiające się na personelu lub inne nie ingerujące w technologię czy produkcję i nie wymagające ponoszenia znaczących kosztów. Chęć ograniczenia kosztów jest głównym motywem działań energooszczędnych, dlatego potencjał oszczędności tkwiący w zachowaniach lub prostych sposobach na zmniejszenie zużycia energii powinien być jak najszerszej uświadamiany wszystkim firmom.

Kontrolowanie zużycia energii pozwoliłoby właściwie nią zarządzać.

Znakomita większość firm przyznaje, iż rezultaty prowadzenia działań poprawiających efektywność energetyczną są dla nich finansowo korzystne, ale tylko ok. 1/5 z nich mierzy te rezultaty (średnia dla 12-tu krajów wynosi 1/3). Zmierzone oszczędności energii w wyniku poczynionych działań sięgają do 10% w ok. połowie takich firm a w pozostałych są jeszcze większe. Jednakże ogromna większość badanych firm w Polsce (78%) nie ma i nie rozważa wprowadzenia żadnego systemu zarządzania energią, co wymagałoby opomiarowania, ale w konsekwencji zapewniłoby kontrolę i możliwości optymalizacji jej zużycia.

Potrzebne są odpowiednie dla firm formy finansowania inwestycji w efektywność energetyczną.

Przede wszystkim własne zasoby służą sfinansowaniu kosztów inwestycji w efektywność energetyczną a dużo rzadziej firmy posiłkują się tradycyjnym kredytem lub wykorzystują dostępne dotacje. Kontraktowanie, czyli finansowanie inwestycji przez firmy zewnętrzne świadczące usługi energetyczne w zamian za udział w poczynionych oszczędnościach, powinno być częściej rozważaną formą finansowania, ponieważ pozwala ominąć nadmierne zadłużenie się przedsiębiorstwa i jest wyjściem, gdy dla firmy niedostępny jest kredyt. Do tego jednak potrzebny jest rozwój rynku usług energetycznych łatwo dostępnych dla firm, czego w Polsce wciąż brak. Taka sytuacja będzie powodować spadek konkurencyjności polskich firm, gdyż w najbliższej przyszłości inwestowanie w technologie energooszczędne oraz te oparte na źródłach energii odnawialnych będzie przesądzało o powodzeniu firm na rynku. Bez systemowego wsparcia zgodnego z oczekiwaniami firm i dostępnego dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw rynek ten nie ruszy i nie będzie powszechnego inwestowania na skalę, która wpłynęłaby na poprawę efektywności energetycznej całej polskiej gospodarki. Firmy oczekują przede wszystkim ułatwień w postaci grantów, kredytów preferencyjnych lub zachęt podatkowych dla wprowadzania technologii efektywnych energetycznie.

Analiza umów na dostawę energii / zmiana dostawcy czy taryfy będzie odgrywać coraz większą rolę w obniżaniu kosztów.

W Polsce wykorzystanie postępującej liberalizacji rynku energii w celu zaoszczędzenia kosztów energii, jest na razie trudne do realizacji. Liczba odbiorców, którzy zmienili sprzedawcę energii jest stosunkowo mała, ale zdaniem ekspertów będzie wzrastać, pomimo wciąż istniejących przeszkód w rozwoju rynku energii. Potrzebne jest powszechne uświadamianie możliwości oraz wiedza w przedsiębiorstwach.

Wykorzystanie OZE wymaga uproszczenia procedur i systemu zachęt

Wyjście naprzeciw oczekiwaniom większości firm, jakim jest uproszczenie procedur uzyskiwania pozwoleń na wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych czy zachęty podatkowe dla technologii pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, pozwoliłoby poprawić sytuację, w której tylko znikomy odsetek firm korzysta bezpośrednio z OZE. Małym i średnim firmom potrzebne jest rozwijanie i promowanie doradztwa wspomagającego w zastosowaniach najbardziej ekonomicznie opłacalnych źródeł na danym terenie.

Dostępność źródeł informacji lub wsparcia: ważna rola organizacji otoczenia biznesu - izb i organizacji branżowych

Wsparcia w postaci informacji oraz innych usług udzielają różnorodne instytucje, ale im bardziej zaawansowane wsparcie tym jest trudniej dostępne dla firm. Dlatego firmy oczekują od izb gospodarczych, które są w ich najbliższym otoczeniu, więcej informacji i więcej aktywności w ułatwianiu dostępu do usług wsparcia lub oferowania ich.

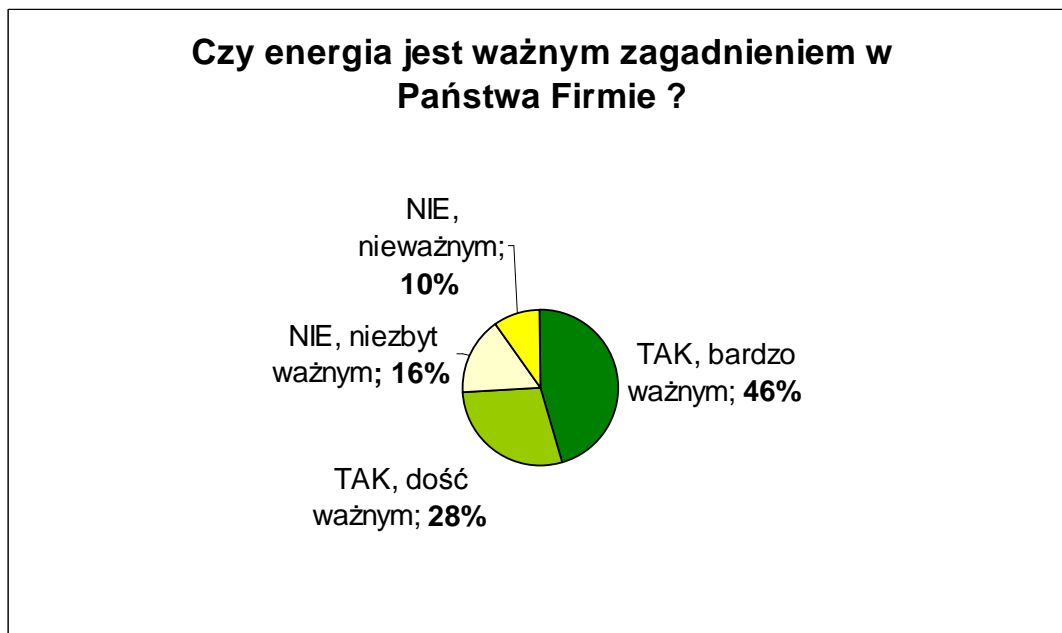
Krajowe inicjatywy lub programy muszą bardziej trafiać w potrzeby i oczekiwania firm, być bardziej dla nich przystępne oraz wymagają większej promocji, aby zyskać zaangażowanie MŚP.

Zaangażowanie firm w istniejące oferowane w kraju programy wsparcia dostępne dla MŚP jest znikome a biorącym w nich udział często nie przynosi żadnych korzyści. Istnieją duże dysproporcje pomiędzy oczekiwaniami firm w zakresie instrumentów wsparcia a ofertą takich instrumentów i dotarciem z informacją o nich do firm.

1. Świadomość w zakresie inteligentnej energii i podejmowanie działań.

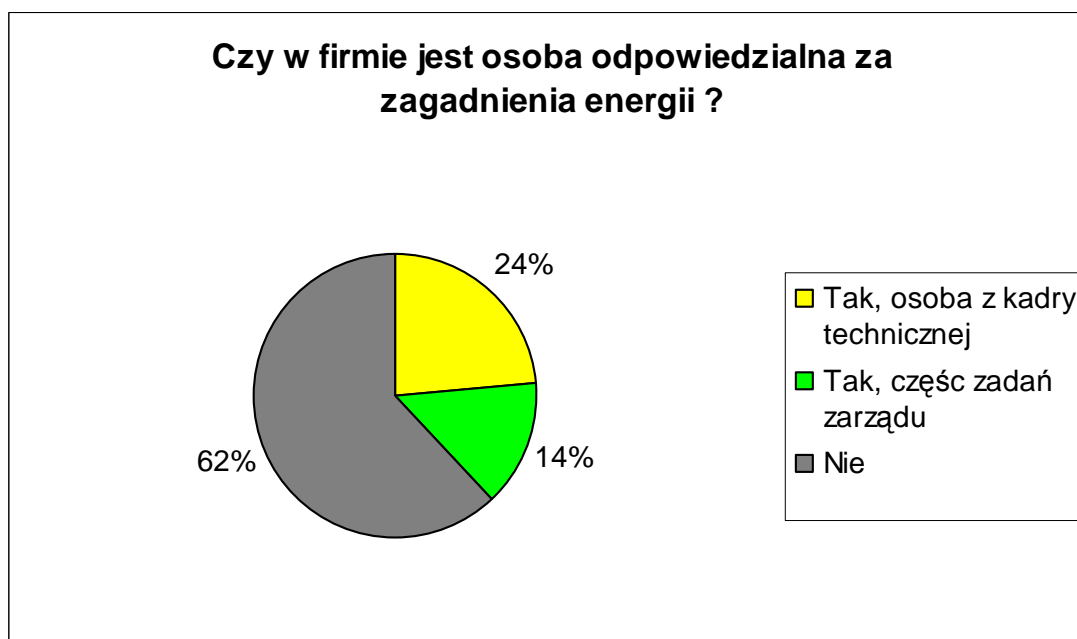
1.1. Traktowanie spraw energii przez firmy

Na pytanie sformułowane *Czy energia jest obecnie istotnym zagadnieniem w Państwa firmie?* **74%** ankietowanych przyznało, że jest to temat bardzo ważny lub dość ważny w stosunku do pozostałych **26%**, dla których zagadnienia związane z energią są niezbyt ważne lub w ogóle nieważne.

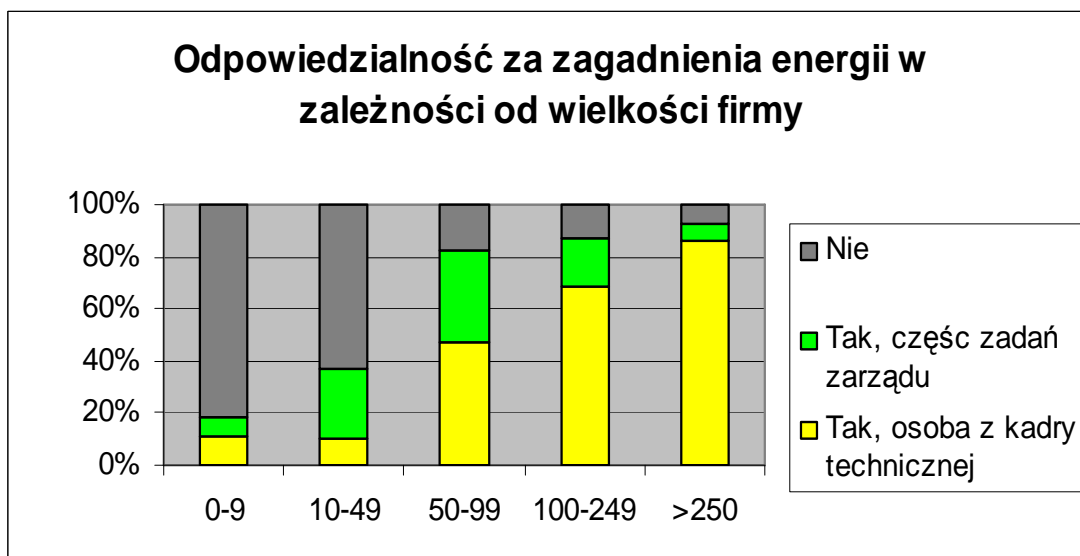

1.2. Odpowiedzialność za sprawy energii

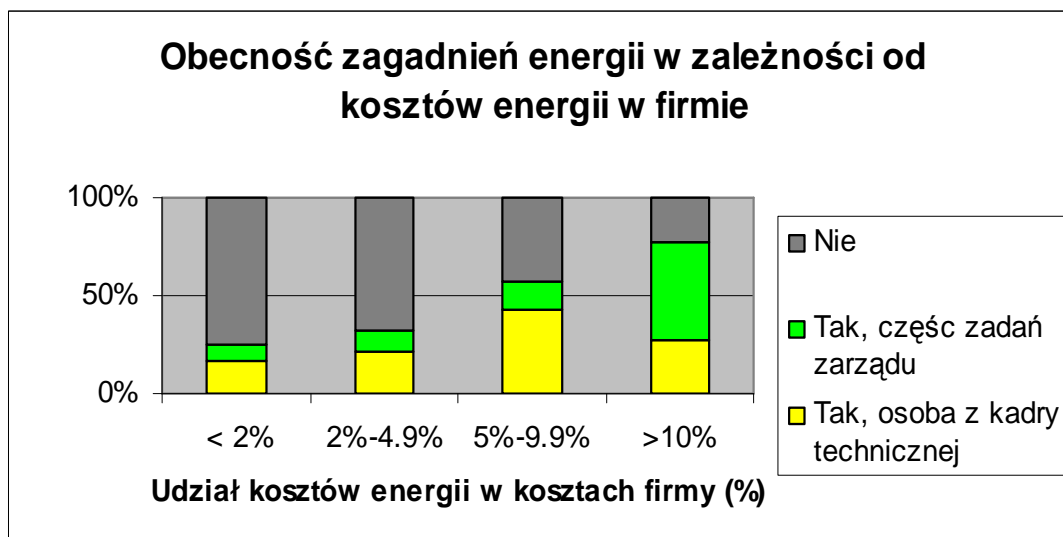
Pomimo, że tematyka energii uważana jest za ważną w ok. $\frac{3}{4}$ firm, to tylko **38%** firm wyodrębniła odpowiedzialność za energię i powierza ją dedykowanym osobom - bądź z kadry technicznej (24%) bądź z zarządu (14%). W pozostałych **62%** firm brak jest odpowiedzialności za sprawy energii.

Widoczne jest ścisłe powiązanie pomiędzy traktowaniem zagadnień energii a wielkością firmy. Im większa firma, tym bardziej prawdopodobne, że zdefiniowana jest odpowiedzialność za sprawy energii i przypisanie jej dedykowanym osobom.

Podobna zależność występuje również pomiędzy traktowaniem zagadnień energii a wielkością jej zużycia - im wyższy koszt zużycia energii tym bardziej prawdopodobne przypisanie odpowiedzialności konkretnej osobie.

Im mniejsza jest firma i mniej zużywa oraz płaci za energię, tym częściej brakuje w niej zajmowania się zagadnieniami zużycia energii przez dedykowane osoby. Dlatego mniejsze firmy należy wspierać kompetencyjnie z zewnątrz oraz ułatwiać im dotarcie do wiedzy i informacji.

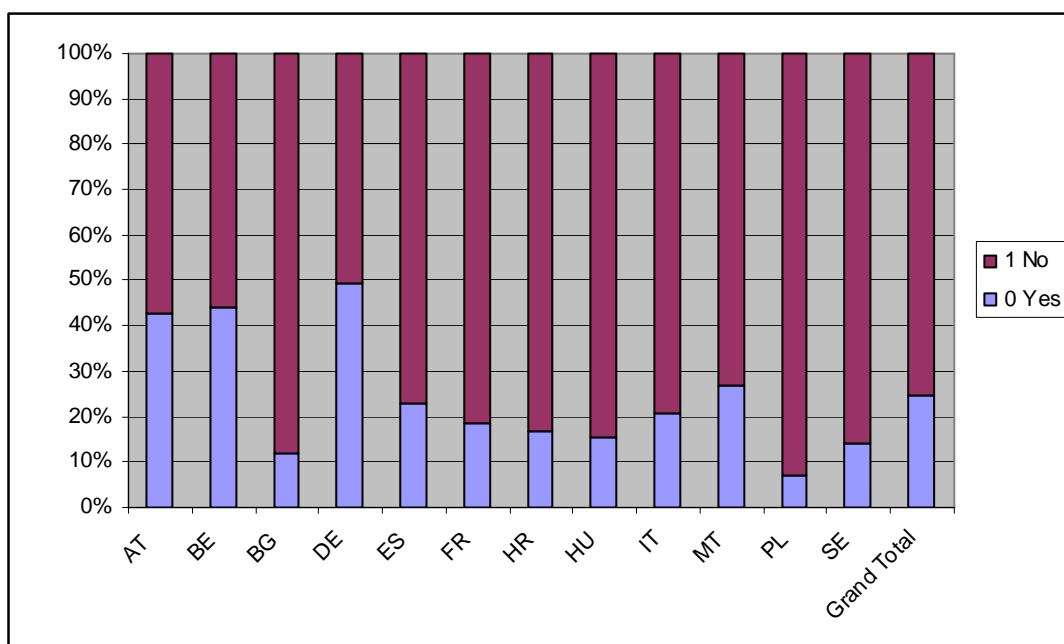
1.3. Audyt energetyczny lub korzystanie z usług konsultanta

W Polsce niecałe 7% spośród badanych firm korzystało w ciągu ostatnich 3 lat z audytu energetycznego lub usług konsultanta ds. energii.

Dla porównania, odsetek ten we wszystkich pozostałych krajach biorących udział w niniejszym badaniu był wyższy a średnia z badania we wszystkich 12-tu krajach wyniosła 25%, co oznacza, że co czwarta badana firma posługiwała się ostatnio audytem lub konsultacją zewnętrzną w sprawach energii.

Czy firma została poddana audytowi energetycznemu lub korzystała z usług konsultanta ds. energii w ciągu ostatnich 3 lat ?

w 12 krajach UE

W krajach takich jak Austria, Belgia czy Niemcy, gdzie firmy mogą korzystać z rządowych systemów wsparcia dla przeprowadzenia audytu energetycznego lub oceny przez konsultanta, odsetek firm, które korzystały z takich usług, był wysoki i znacząco wyższy niż w krajach, gdzie nie istnieje takie wsparcie, w tym w porównaniu z Polską.

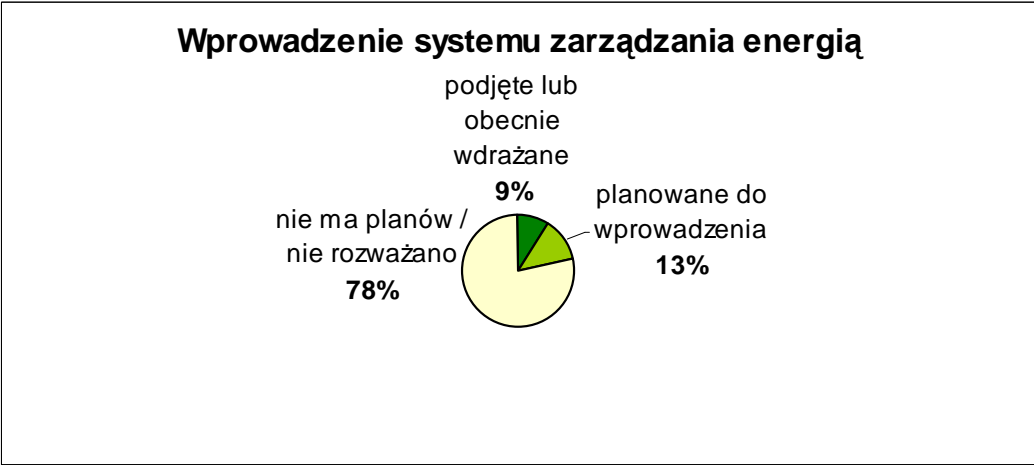
1.4. Podejmowanie działań przez firmy w zakresie efektywności energetycznej

Ankietowanym przedsiębiorstwom zadano pytanie o charakter działań dla poprawy efektywności energetycznej, jakie zostały podjęte i wdrożone lub są planowane do wdrożenia w firmie.

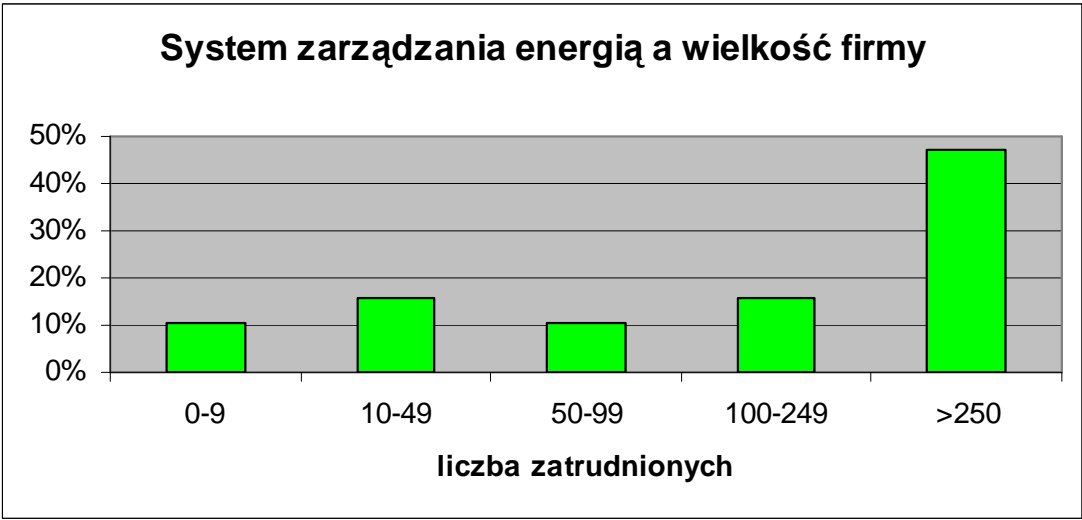
W kategorii działań o charakterze ogólnym 73% firm zadeklarowało, że informuje lub planuje informować pracowników oraz motywować ich do zachowań prowadzących do oszczędzania energii.

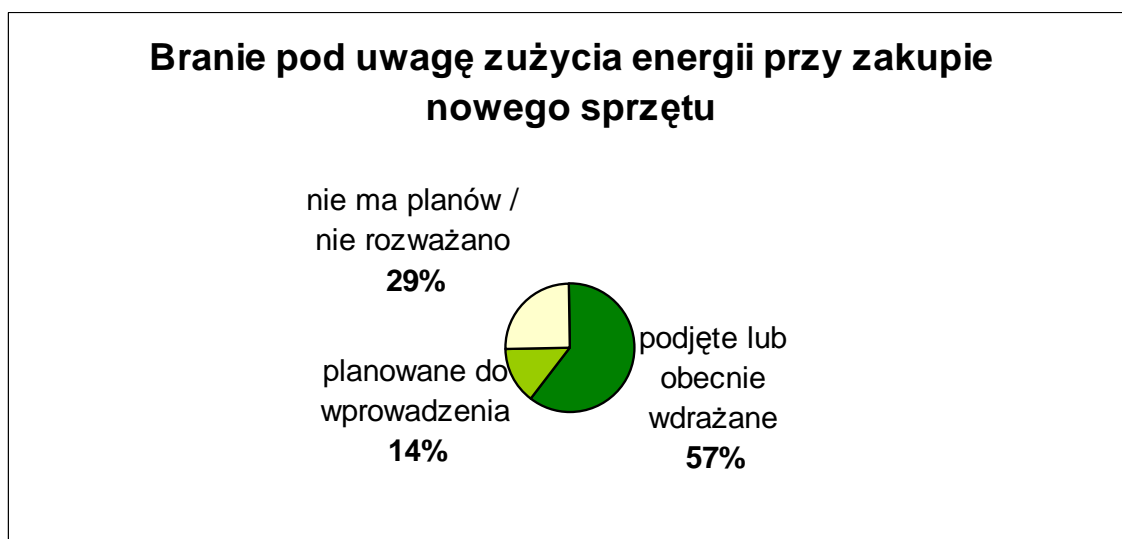
9% firm już obecnie posiada lub jest w trakcie wdrażania systemu zarządzania energią a dalsze 13% planuje wdrożyć w przyszłości taki system.

Istnieje wyraźna korelacja pomiędzy stosowaniem systemu zarządzania energią a wielkością firmy. Im większe jest przedsiębiorstwo, tym częściej stosuje system zarządzania energią.

Przy zakupie nowego sprzętu **57%** firm bierze pod uwagę zużycie energii a kolejne **14%** planuje wdrożyć u siebie takie procedury.

W obszarze działań szczególnych służących poprawie efektywności energetycznej, były one podejmowane przez ankietowane firmy z intensywnością podaną poniżej w tabeli, gdzie zostały uszeregowane wg. częstości wskazań.

Kolejność	Działania szczególne	Częstość wskazań
1	Oświetlenie (używanie energooszczędnych żarówek, instalacja wyłączników czasowych / czujników ruchu, etc.)	20,8%
2	Ogrzewanie/Chłodzenie/Klimatyzacja/Wentylacja budynku	17,2%
3	Izolacja budynków	16,3%
4	Bardziej energooszczędne wyposażenie biurowe (komputery, drukarki, kserokopiarki...)	15,3%
5	Logistyka/ bardziej efektywne energetycznie środki transportu	8,6%
6	Gorąca woda I ciepło procesowe - izolacja rur, odzyskiwanie ciepła odpadowego do podgrzania wody, itp.	8,1%
7	System sprężonego powietrza - wykrycie nieszczelności, optymalizacja ciśnienia, itp.)	6,7%
8	Optymalizacja urządzeń produkcyjnych I procesów, silników elektrycznych/ pomp	6,0%
9	Stosowanie urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej w skojarzeniu z ciepłem (kogeneracja)	1,0%

Najczęstsze działania wśród tych firm, które podejmują szczególne działania energooszczędne, to racjonalizacja oświetlenia (**20,8%** wszystkich wskazań), sterowanie ogrzewaniem / chłodzeniem / wentylacją pomieszczeń (**17,2%** wskazań) , termomodernizacja budynku (**16,3%** wskazań) oraz bardziej energooszczędne wyposażenie biurowe (**15,3%** wskazań).

Analiza najczęściej podejmowanych działań energooszczędnych wśród firm wyłącznie produkcyjnych wykazała, iż działania te są podejmowane w tej samej kolejności na pierwszych 4 pozycjach. Dopiero w dalszej kolejności firmy koncentrują się na efektywności zużycia energii w procesach produkcyjnych, co świadczy o istnieniu barier, chociażby tej związanej z koniecznością ponoszenia kosztów inwestycji energooszczędnych.

Kolejność	Działania szczególne firm produkcyjnych	Częstość wskazań
1	Oświetlenie (używanie energooszczędnych żarówek, instalacja wyłączników czasowych / czujników ruchu, etc.)	16,3%
2	Ogrzewanie/Chłodzenie/Klimatyzacja/Wentylacja budynku	15,8%
3	Izolacja budynków	14,0%
4	Bardziej energooszczędne wyposażenie biurowe (komputery, drukarki, kserokopiarki...)	12,6%
5	System sprężonego powietrza - wykrycie nieszczelności, optymalizacja ciśnienia, itp.)	11,6%
6	Optymalizacja urządzeń produkcyjnych i procesów, silników elektrycznych/ pomp	10,2%
7	Logistyka/ bardziej efektywne energetycznie środki transportu	9,3%
8	Gorąca woda i ciepło procesowe - izolacja rur, odzyskiwanie ciepła odpadowego do podgrzania wody, itp.	9,3%
9	Stosowanie urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej w skojarzeniu z ciepłem (kogeneracja)	0,9%

Firmy mające świadomość konieczności podejmowania działań energooszczędnych częściej podejmują działania, które nie wiążą się z ponoszeniem znaczących kosztów.

2. Powody podejmowania działań zwiększających efektywność energetyczną

2.1. Motywacja do podejmowania działań.

93% przedsiębiorstw podejmujących działania dla poprawy efektywności energetycznej kieruje się zmniejszeniem wysokości rachunków za energię jako motywem o znaczeniu bardzo dużym lub dużym.

Motywy, którymi kierują się firmy w podejmowaniu działań efektywnościowych o znaczeniu bardzo dużym lub dużym vs. odsetek badanych przedsiębiorstw :

Zmniejszenie wysokości rachunku za energię	93%
Przygotowanie się do przyszłych podwyżek cen energii	78%
Poprawa wizerunku firmy	59%
Zwiększenie bezpieczeństwa działalności	58%
Przeciwstawianie się zmianom klimatycznym/ ochrona środowiska	56%
Zwiększenie wartości budynku dzięki poprawie jego efektywności	41%
Poprawa jakości produktów	36%

Dalsze miejsce, poza motywami o charakterze finansowym lub czysto biznesowym, zajmują powody ideowe do podejmowania działań energooszczędnych, takie jak przeciwstawianie się zmianom klimatycznym czy ochrona środowiska. Są one również bardzo ważne lub ważne dla odsetka firm stanowiącego ponad połowę (**56%**) spośród tych, które poprawiają swoją efektywność energetyczną.

2.2 Ocena rezultatów wprowadzonych działań / Wymierność oszczędności energii

Na pytanie o rezultaty wprowadzonych działań pro-efektywnościowych sformułowane: *Jak postrzegają Państwo rezultaty wprowadzenia działań mających zwiększyć efektywność energetyczną?* - **17%** firm stwierdziło, iż nie wpłynęły one na zyski, natomiast w **15%** firm stwierdzono, iż w dużym stopniu działania te wpłynęły na zyski a zdecydowana większość tj. **67%** badanych firm przyznała, że w pewnym stopniu wpływają one na zyski.

Zapytane o oszacowanie wysokości oszczędności energetycznych, **22%** spośród badanych w Polsce firm stwierdziło, iż mierzy rezultaty wprowadzanych działań (odpowiednio było to **33%** dla wszystkich firm przebadanych w 12-tu krajach uczestniczących w badaniu), ale tylko ok. **13%** firm w Polsce (i odpowiednio **16%** we wszystkich badanych krajach) podało szacunkową wielkość poczynionych oszczędności w wyniku wdrożonych działań.

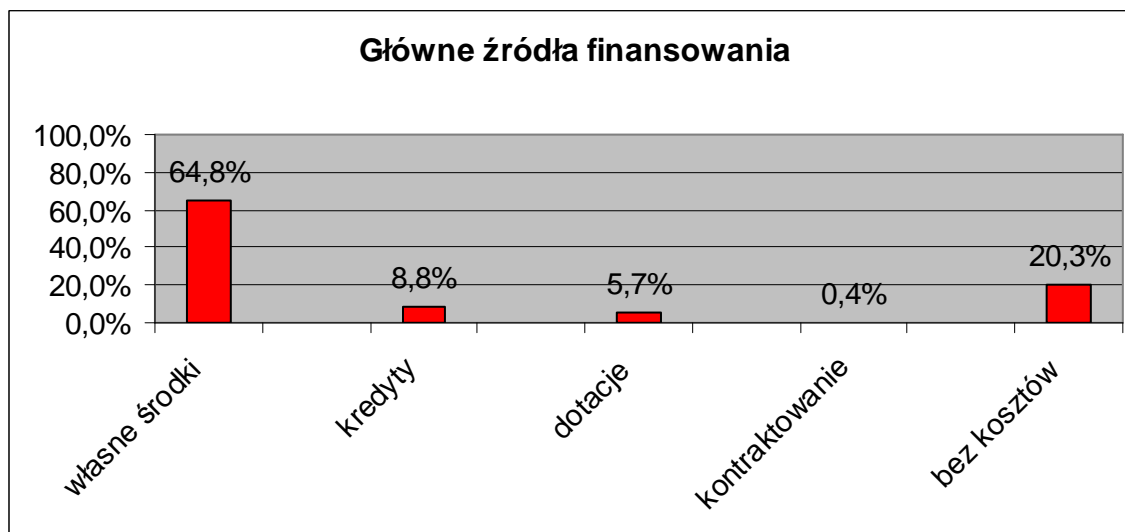
Oszczędności energii w %	Odsetek firm (Polska)
do 5%	2,9%
powyżej 5% do 10%	4,9%
powyżej 10% do 20%	3,4%
powyżej 20% do 30%	1,5%
powyżej 30%	0,5%
nie mierzą lub nie podają	86,8%

Pomimo iż powszechnie firmy są zdania, że stosowanie działań energooszczędnych jest (w pewnym stopniu) dla nich korzystne, to tylko nieliczne mierzą ich rezultaty. Dane te świadczą o tym, iż firmy nie mają świadomości, iż rynek oferuje różnego typu narzędzia czy systemy do pomiaru lub zarządzania zużyciem energii. Ale najpierw potrzebna jest świadomość, że tylko to co jest mierzone, może być kontrolowane a im lepiej zarząd firmy jest poinformowany o zużyciu energii w poszczególnych obszarach operacyjnych, tym lepiej może ocenić, gdzie leży potencjał do prowadzenia działań efektywnościowych i następnie mierzyć ich rezultaty.

Źródła finansowania

Firmy zapytane o wskazanie dwóch głównych źródeł finansowania działań mających poprawić efektywność energetyczną z największą częstością podawały - własne zasoby (**64,8%** wszystkich wskazań) lub wskazywały na działania nie rodzące znaczących kosztów (**20,3%**). Pozostałe wskazania dotyczyły: - finansowania z kredytów (**8,8%**), - z dotacji

(5,7%) a zaledwie ułamek procenta wskazań (0,4%) dotyczył kontraktowania czyli finansowania inwestycji przez firmę świadczącą usługi energetyczne w zamian za udział w poczynionych oszczędnościach.

Przeszkody dla działań mających poprawić efektywność energetyczną

Firmy zostały zapytane o powody niepodejmowania działań dla poprawy efektywności energetycznej lub braku podejmowania dalszych kroków na drodze ku zwiększeniu efektywności oraz o to, jak duże znaczenie miały wymienione powody.

W tabeli poniżej zostały wymienione i uszeregowane powody braku działań dla zwiększenia efektywności wg odsetka firm, które wskazały na dany powód jako mający duże lub bardzo duże znaczenie :

Przeszkody	Odsetek firm, dla których ten powód ma znaczenie duże lub bardzo duże
Dostępne środki finansowe muszą być wykorzystywane na ważniejsze inwestycje	73%
Brak środków finansowych na inwestycje	66%
Zbyt długi okres zwrotu z inwestycji w technologie zwiększające efektywność energetyczną	64%
Większość potencjału związanego z oszczędnością energii została już wykorzystana	49%
Brak wiedzy o dostawcach odpowiednich technologii	49%
Brak wiedzy o możliwościach oszczędzania energii	48%
Brak czasu / nadmiar innych obowiązków	48%

Odpowiedzialność za efektywność energetyczną nie została określona	45%
Uzyskiwanie informacji o odpowiednich rozwiązaniach jest zbyt kosztowne w porównaniu do korzyści ze zwiększonej efektywności	41%
Koszt energii nie jest ważną kwestią dla firmy	37%
Brak możliwości/chęci inwestowania w wynajmowany budynek	30%
Obawy o kolidowanie z procesami produkcji	27%
Brak motywacji pracowników	21%

Bariery finansowe stanowią główne przeszkody w podejmowaniu działań dla poprawy efektywności energetycznej, ale dla blisko połowy badanych firm także brak wiedzy i informacji oraz braki organizacyjne (brak czasu, brak określenia odpowiedzialności) są poważnymi barierami.

Natomiast następujące bariery miały dla podanych odsetek pytaných firm znaczenie małe lub były bez znaczenia, czyli nie są one powodami powstrzymywania się przed inwestycjami:

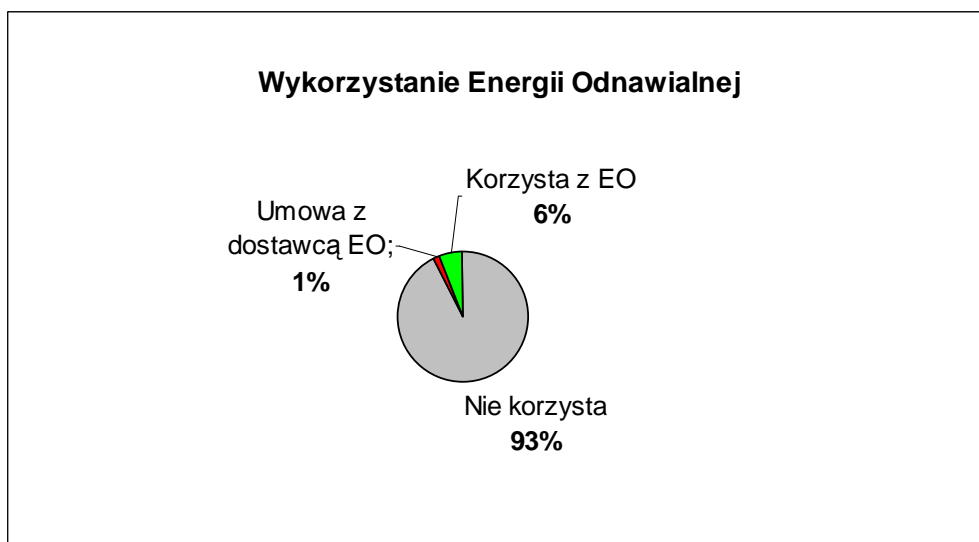
- Brak motywacji pracowników **79%**
- Obawy o kolidowanie z procesami produkcji **73%**
- Brak możliwości / chęci inwestowania w wynajmowany budynek **70%**

Energia odnawialna

Na pytanie „Czy Państwa firma korzysta z jakiejś formy energii odnawialnej (EO) ?” **93%** badanych odpowiedziało przecząco a zaledwie **6%** przyznało, iż wykorzystuje bezpośrednio któreś z podanych w kwestionariuszu źródeł energii odnawialnej (we wszystkich 12-tu krajach jest to **13%**), natomiast kolejne **1%** firm korzysta pośrednio z EO, podpisując specjalną umowę z jej dostawcą (w 12-tu krajach odsetek ten wynosi **7%**).

W nielicznym odsetku firm w Polsce wykorzystujących bezpośrednio energię odnawialną wymieniane były następujące źródła :

- ogrzewanie/chłodzenie przy wykorzystaniu energii słonecznej
- ogrzewanie przy wykorzystaniu biomasy (drewno, pellety, słoma, itd.)
- energia geotermalna
- wytwarzanie energii w skojarzeniu z ciepłem przy wykorzystaniu biomasy

Optimalizacja zakupów energii

Możliwość zmiany dostawcy lub taryfy stanowi dodatkowy sposób na redukcję kosztów energii w firmie. Ale zaledwie **21%** badanych przyznało się do zmiany rodzaju taryfy za energię, pozostając przy tym samym dostawcy a jeszcze niższy odsetek firm (**11,2%**) przynajmniej jeden raz zmienił dostawcę energii elektrycznej (we wszystkich 12-tu krajach odsetek ten wyniósł **22%**). Przy zakupach gazu odsetek takich firm był jeszcze niższy i stanowił odpowiednio **3,4%** przy zmianie taryfy i **3,4%** przy zmianie dostawcy.

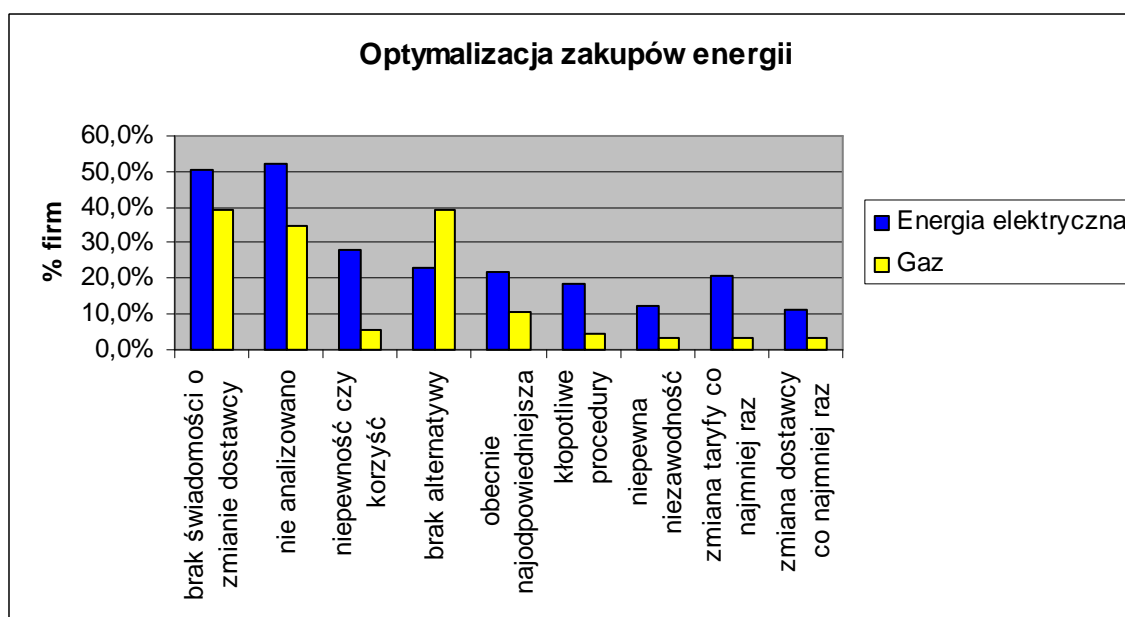
Model dostaw / taryf, z którego obecnie korzysta firma jest tym najodpowiedniejszym dla **22%** badanych firm przy zakupie energii elektrycznej i odpowiednio dla **10,7%** firm przy zakupie gazu.

Niemal **23%** firm zeznało, iż żaden inny dostawca energii elektrycznej ani żadna inna taryfa nie są dla nich dostępnymi a w przypadku zakupów gazu odsetek ten stanowił **39%**.

Z kolei zagadnienie zmiany dostawcy energii elektrycznej zostało przeanalizowane w **28,3%** firmach, ale z uwagi na złożoność umów /ofert brakowało pewności, czy ta zmiana byłaby korzystna; przy zakupach gazu analogiczny odsetek badanych wyniósł **5,9%** firm.

Wyniki te świadczą o tym, iż istnieje pewne nastawienie na zmianę dostawcy lub taryfy, ale potrzebna jest klarowna i przystępna informacja.

Okolo połowa firm wcale nie ma świadomości a **ponad połowa** nie analizowała nigdy możliwości zmiany dostawcy energii elektrycznej. Dla gazu wskaźnik ten wynosi ok. **40%**. Firmy te są potencjalnymi odbiorcami skierowanej do nich informacji o możliwościach zmiany dostawcy lub taryfy.

Według ekspertów rynku energii w Polsce liczba odbiorców zmieniających sprzedawców energii jest mała. W przypadku odbiorców przemysłowych zmiana sprzedawcy jest dużym wysiłkiem, a samodzielne kupowanie energii wymaga określonej wiedzy wewnątrz organizacji.

Jeżeli odbiorcy przemysłowi chcą funkcjonować na rynku hurtowym i sami kupować energię, muszą być doskonale przygotowani, jeśli chodzi o umiejętność grafików i przewidywania swojego zapotrzebowania. Jeżeli nie umieliby tego dobrze robić, musieliby wówczas korzystać z rynku bilansującego, a to oznacza poważne konsekwencje finansowe. Dlatego odbiorcom przemysłowym często wygodniej jest kupować energię od spółki obrotu w oparciu o wynegocjowane cenniki.

Odbiorcy przemysłowi niechętnie odchodzą od dotychczasowych sprzedawców taryfowych także dlatego, że o ile wiadomo już, jak zmienić sprzedawcę, to nie jest jasne, jak wrócić do zakupu taryfowego.

Nie widać szczególnej aktywności w zakresie akwizycji. Firmy energetyczne nie walczą o klienta w części rynku objętej taryfikacją, ale również w części uwolnionej. Jeżeli ktoś kupi tańszą energię, to jest to raczej przejaw jego własnej aktywności.

Do najważniejszych przeszkód w zakresie rozwoju rynku energii w Polsce zalicza się brak płynności i przejrzystości handlu hurtowego, brak przepisów prawa gwarantujących szybkość i przejrzystość zmiany sprzedawcy, brak konkurencji pomiędzy sprzedawcami w wyniku konsolidacji sektora, jak również wspomniany brak wiedzy na temat możliwości zmiany sprzedawcy.

(komentarz o rynku energii w Polsce na podstawie portalu wnp.pl)

Najważniejsze instrumenty dla wykorzystania istniejącego potencjału w zwiększeniu efektywności energetycznej i energii odnawialnych przez małe lub średnie firmy

Najczęściej wymieniane instrumenty służące do wykorzystania istniejącego potencjału w poprawie efektywności energetycznej, którym badane firmy przypisują rangę bardzo ważną to te o charakterze twardym (finansowym).

Na potrzebę wsparcia finansowego poprzez granty lub kredyty preferencyjne wskazało **62,4%** firm. Na mniej skomplikowane procedury uzyskiwania pozwoleń na wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych wskazało **50,3%** firm. Na zachęty podatkowe dla technologii efektywnych energetycznie lub w energiach odnawialnych wskazało **50,2%** firm.

W randze ważnych najczęściej wskazywane były instrumenty o charakterze miękkim :

Kampanie informacyjne i motywacyjne - wskazało **55,2%** firm.

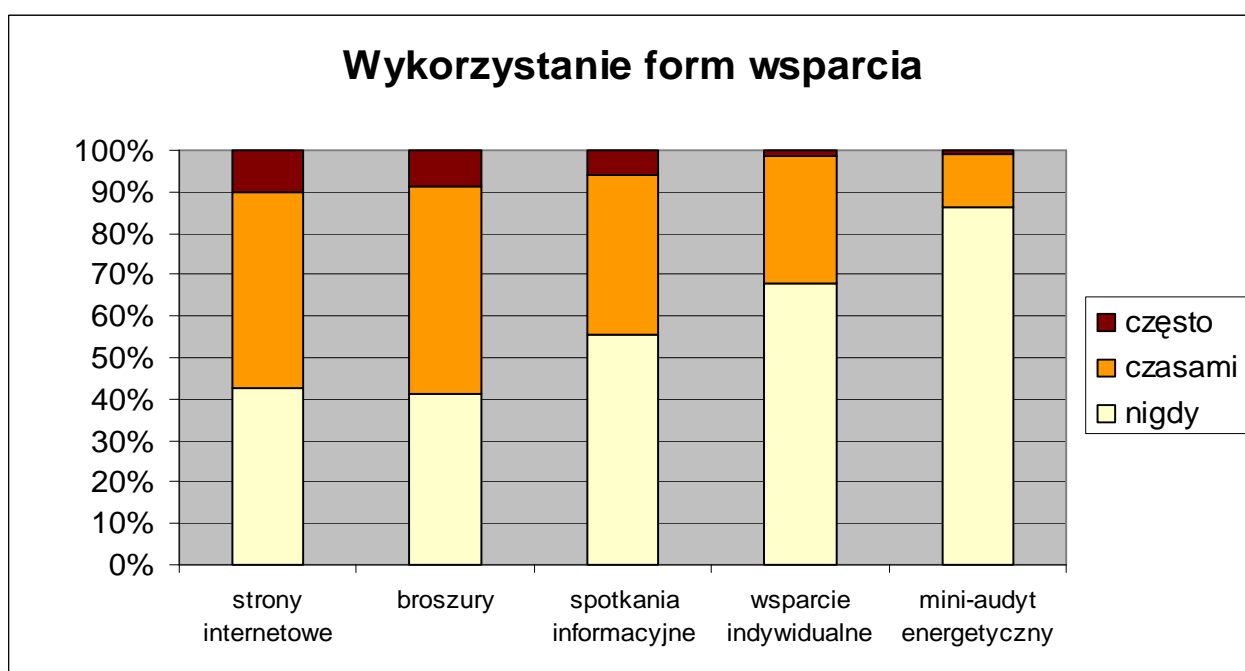
Określenie klas energetycznych i oznakowanie ich dla większej ilości artykułów - **48,8%**

Prawne określenie minimalnych standardów efektywności energetycznej dla nowych urządzeń - **48,8%**

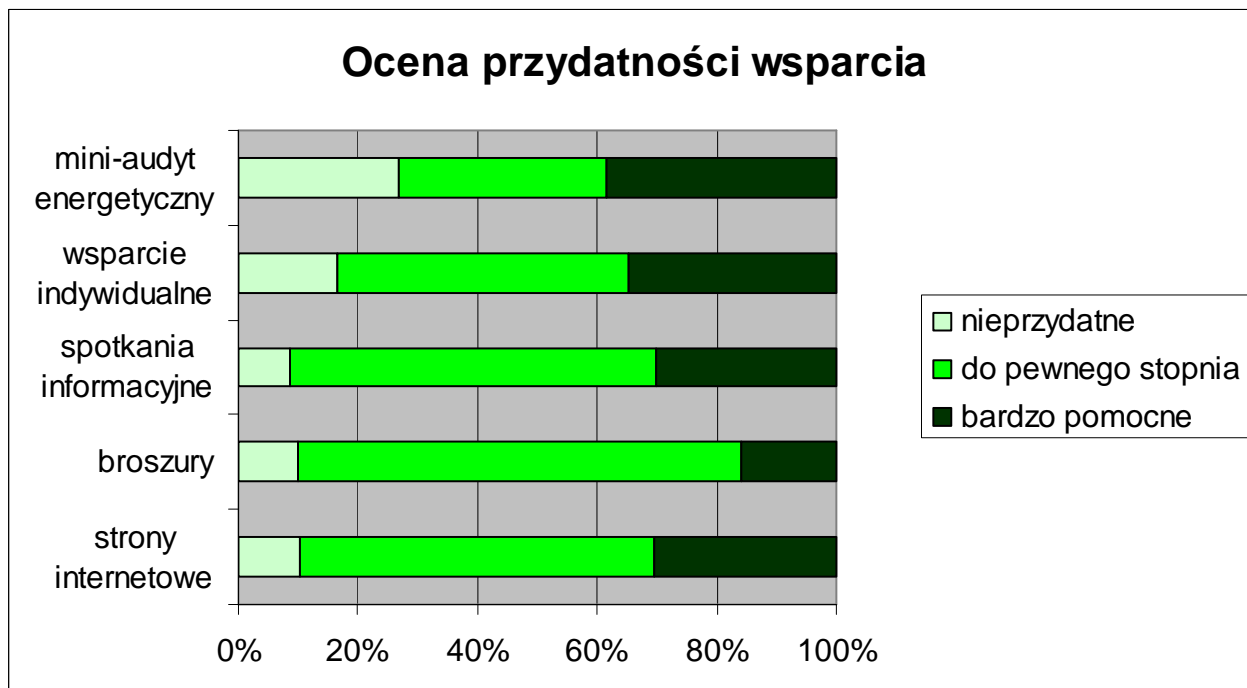
Publiczna świadomość najlepszych praktyk w zakresie efektywności energetycznej - **48,7%**.

Wykorzystanie form wsparcia/ źródeł informacji przez firmy

Broszury oraz dedykowane strony internetowe są najczęściej wykorzystywanymi źródłami informacji przez firmy, podczas gdy z istniejących form wsparcia firmy najrzadziej wybierają wstępny audyt energetyczny.

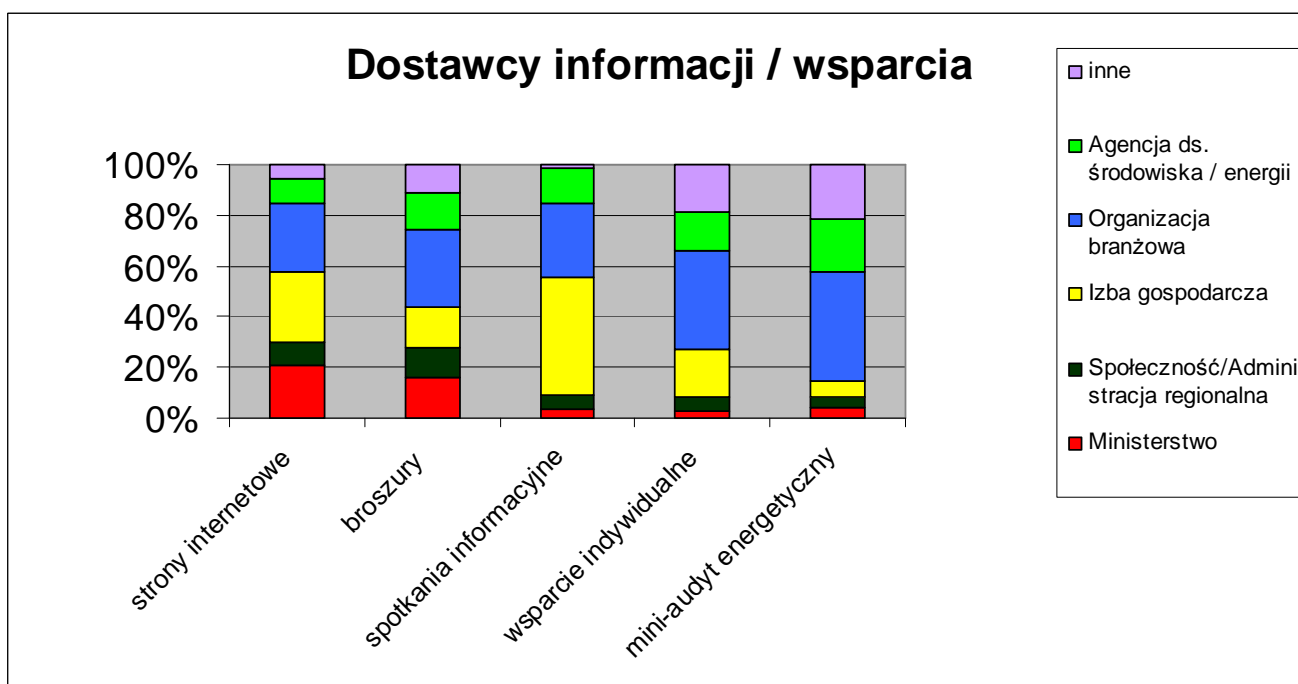

Najwięcej firm nadało najwyższą rangę „bardzo pomocne” formie wsparcia, którą jest **wstępny audyt energetyczny** - 38,5% firm oraz **konsultacji indywidualnej** – 34,6% firm. W dalszej kolejności jako „bardzo pomocne” wymienione zostały „strony internetowe” oraz „spotkania informacyjne” a na końcu „broszury”.

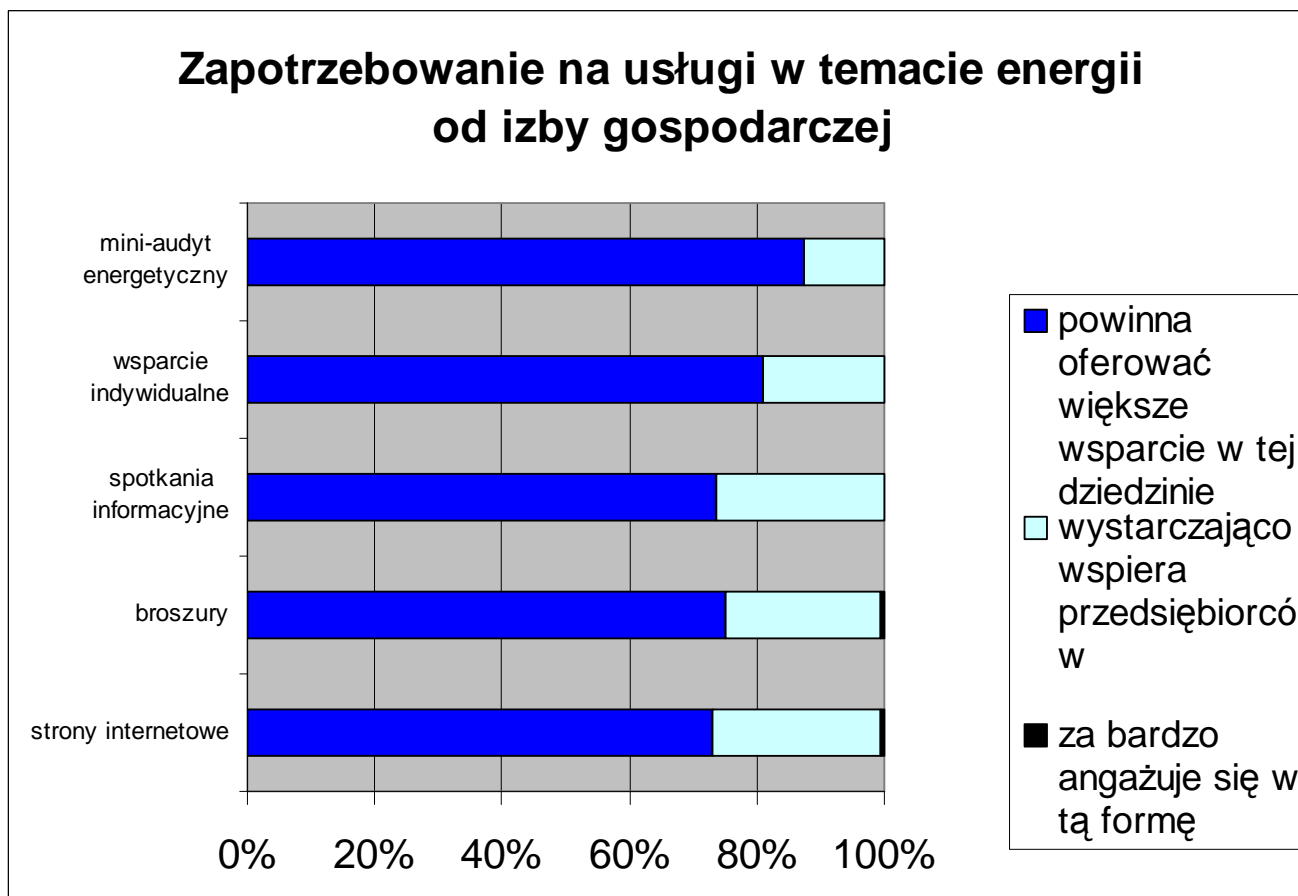

Istnieje odwrotna zależność pomiędzy powszechnością wykorzystania danego źródła wsparcia a jego przydatnością – im wyżej oceniana przydatność tym rzadziej firma korzysta z takiej formy wsparcia, co świadczy o tym, że tym mniej jest dostępna, zwłaszcza dla małej lub średniej firmy.

W zależności od rodzaju źródła informacji lub wsparcia wykorzystywane są w różnym stopniu różne organizacje i instytucje jako ich dostawcy.

Mimo że dostawcami informacji lub różnych form wsparcia są różne podmioty, to większość badanych firm oczekuje, że to właśnie izba gospodarcza powinna oferować więcej w kwestiach energii. Wynika to najprawdopodobniej z faktu, iż izby są najbliższe lokalnego przedsiębiorcy, dlatego najłatwiej do nich trafić oraz że można mieć do nich zaufanie jako reprezentujących interesy przedsiębiorców.

Zaangażowanie firm w inicjatywy wsparcia w zakresie efektywności energetycznej dostępne dla małych lub średnich firm w Polsce

Dla zbadania zaangażowania firm w istniejące w kraju inicjatywy lub programy wsparcia, które są skierowane przede wszystkim do małych i średnich przedsiębiorstw lub są dla nich dostępne, wyselekcjonowanych zostało kilka najbardziej powszechnych z nich i badane firmy poproszono o ustosunkowanie się do nich.

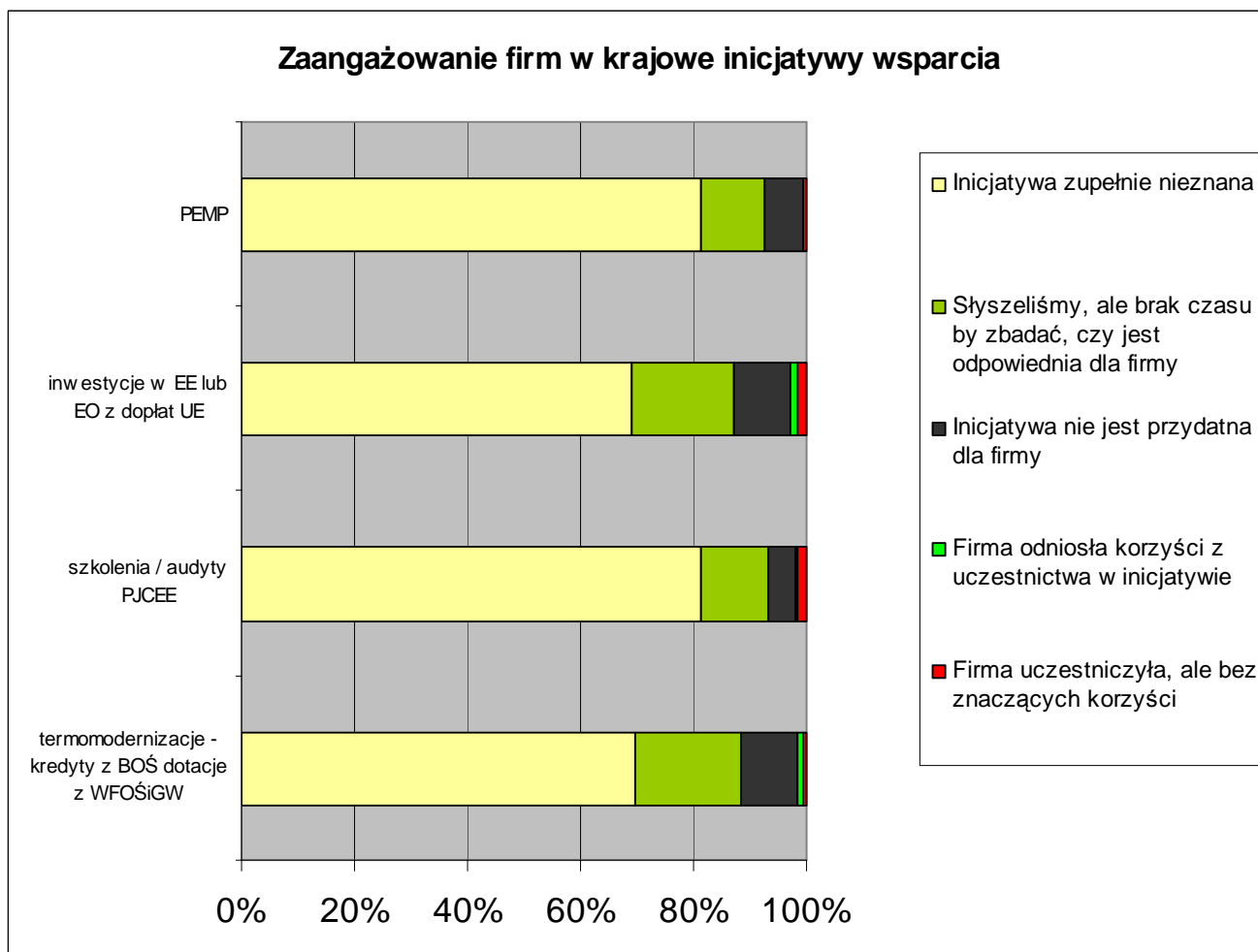
Niżej wymienione są odsetki badanych firm, które wzięły udział w wybranych krajowych inicjatywach wsparcia:

1. Pomoc jako *Premia termomodernizacyjna* ze środków Funduszu Termomodernizacji BGK (Bank Gospodarstwa Krajowego) lub na przedsięwzięcia z zakresu termomodernizacji z kredytu ekologicznego BOŚ (Banku Ochrony Środowiska) lub WFOŚiGW (Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) – uczestniczyło **1,5%** badanych firm.

2. Projekt Polsko - Japońskie Centrum Efektywności Energetycznej (szkolenia inżynierów, kadry zarządzającej, użytkowników systemów i układów, wstępne audyty energetyczne) <http://www.pjcee.pl> – uczestniczyło **2%** badanych.

3. Sfinansowanie inwestycji /technologii w bardziej energooszczędnej produkcji lub w zakresie energii odnawialnych z dopłat ze środków UE przez NFOŚiGW - np. działanie 2.4 SPO WKP (Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw) lub ze środków /programów własnych NFOŚiGW lub z dopłat WFOŚiGW – uczestniczyło **3%** badanych.

4. Polski Program Efektywnego Wykorzystania Energii w Napędach Elektrycznych PEMP (dopłaty do silników energooszczędnych) http://www.centrum.pemp.pl/dokumenty/program_rabatowy/ – uczestniczyło **0,5%** badanych.

Z udzielonych odpowiedzi wynika, iż zaangażowanie firm w istniejące oferowane w kraju programy wsparcia jest znikome i sięga od 0,5% do 3%. Jeszcze niższy jest odsetek firm, które skorzystały z inicjatyw i przyznały, że odniosły korzyści.

Dla przeważającej większości firm istniejące inicjatywy / programy są zupełnie nieznanne. Rzędu kilkanaście procent firm cokolwiek słyszało o danym wsparciu, ale nie miało dość czasu, aby się więcej dowiedzieć i móc ewentualnie skorzystać. Rzędu od kilku do około 10% firm oceniło, że istniejące programy nie są dla nich przydatne.

Istnieją duże dysproporcje pomiędzy oczekiwaniami firm w zakresie instrumentów wsparcia a ofertą takich instrumentów i dotarciem z informacją o nich do firm.

Informacje o badaniu i podsumowanie

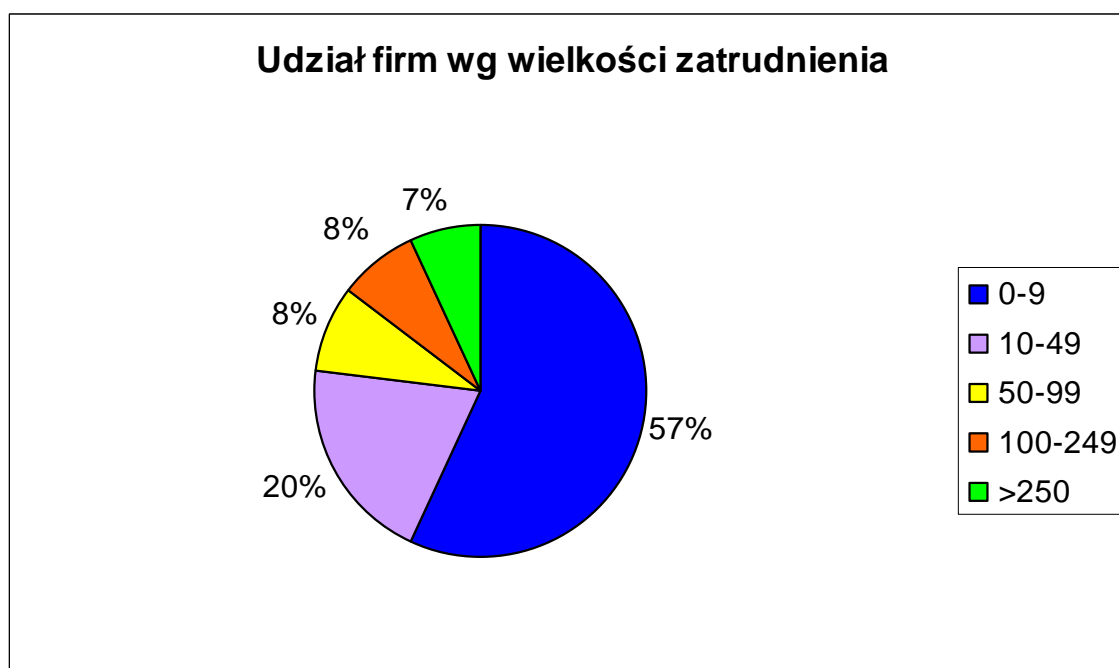
Badanie podjęte wśród firm ukierunkowane było na identyfikację czynników, które wpływają pozytywnie lub negatywnie na podejmowanie działań w obszarze inteligentnej energii oraz na określenie roli izb w ułatwianiu firmom małym lub średnim podejmowania takich działań.

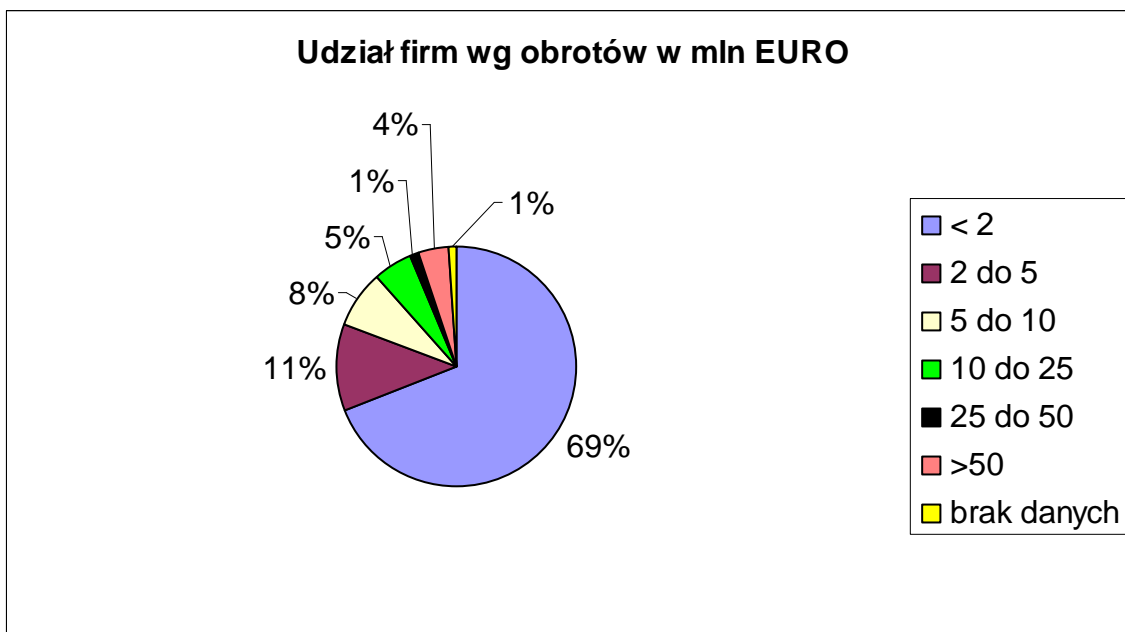
Rezultaty tego badania mogą zostać wykorzystane przez decydentów do realizacji Krajowego Planu Działań dotyczących efektywności energetycznej, za którego wdrażanie odpowiadają i który regularnie musi być uzupełniany oraz przedkładany Komisji przez każdy kraj UE.

Dzięki otrzymanym odpowiedziom od przedsiębiorców izby gospodarcze zaangażowane w projekt mogą lepiej realizować wsparcie dla firm, jakie prowadzą w ramach projektu a następnie kontynuować te działania.

Ankietowanie przedsiębiorstw wśród lokalnych firm przeprowadziły w okresie wrzesień – grudzień 2009r. cztery regionalne izby gospodarcze - partnerzy w projekcie - Dolnośląska Izba Gospodarcza z Wrocławia, Wielkopolska Izba Przemysłowo-Handlowa z Poznania, Północna Izba Gospodarcza ze Szczecina, Regionalna Izba Handlu i Przemysłu z Bielska Białej oraz Krajowa Izba Gospodarcza, która koordynuje projekt w Polsce. Razem w badaniu wzięło udział 205 firm.

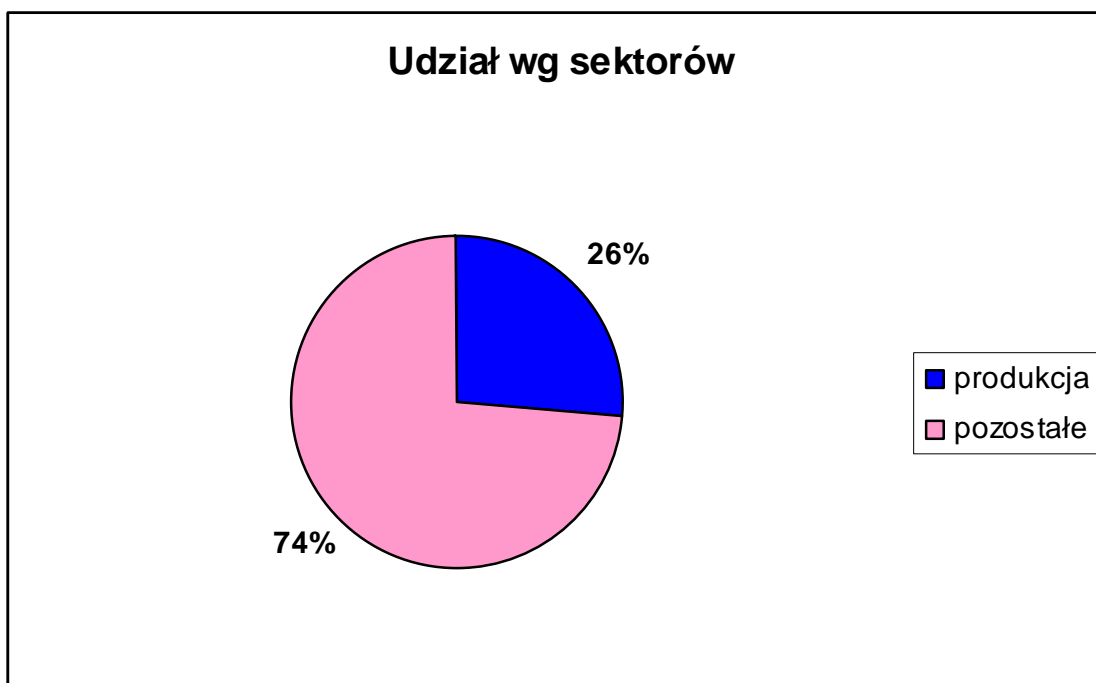
Przedsiębiorstwa różnej wielkości – od mikro-firm do firm dużych, jak i reprezentujące różne sektory – wzięły udział w badaniu.

Udział firm produkcyjnych wyniósł **26%** a pozostałe firmy reprezentowały takie sektory, jak:

- Konstrukcja/Projektowanie inżynierskie:
- Sprzedaż, handel
- Budownictwo
- Hotele/Restauracje/Czas wolny:
- Transport/Dystrybucja/Magazynowanie:
- oraz inne

Polska strona projektu: <http://www.change.kig.pl>

Koordynator projektu: Katarzyna Grzejszczyk, kgrzejszczyk@kig.pl